

Undervisning. Ogsaa der mener jeg, det paa en grundig Maade vil kunne supplere Højskolebevægelsen. Det har til Tider, navnlig i dens første Menneskealder, maaske været Svagheden ved Højskolebevægelsen ved Siden af det, der var dens Styrke, at den for lidet satte Eleverne i det personlige Erfaringsforhold til det, der var Tale om, at den lod Undervisningen væsentlig ske gennem Meddelelser paa anden Haand. Naar der nu er Tale om en Foredragsvirksomhed, der bygger paa videnskabelig Grund, vil det sige, at den ikke vil nøjes med, at Tilhørerne sidde og høre, men vil drage dem med ind i Undersøgelsen af Tingene. Det er deri, Forskellen fra den tidligere Foredragsundervisning skulde bestaa, og det tror jeg lader sig gennemføre inden for den Horisont, som er naturlig for den store Befolkning. Jeg tror ogsaa, i Modsætning til det ærede Medlem, at man derved undgaar det Fænomen, som ellers let viser sig hos Folk, der føres ind paa ny Kundskabsomraader, det, at de blive indbildske. Paastanden om Indbildskhed er i øvrigt en Indvending, som er kommen frem, hver Gang man har vovet sig et Skridt videre i Forsøget paa at udbrede Oplysning. For 100 Aar siden, da Seminarierne blev oprettede, advarede man mod dem, fordi de vilde gøre Folk indbildske, og atter og atter hørte man Tale om disse unge Læreres Indbildskhed. Maaske virkelig nogle af dem havde faaet deres Lærdom galt i Halsen — det kan ske endnu — men hvis nogen deraf vilde slutte, at man slet ikke skulde være slaet ind paa den Vej, vilde Taabeligheden i hans Tankegang falde enhver i Øjnene. Og jo mere Undervisningen, som den her paatænkte, faar en videnskabelig Kerne, det vil sige tilvejebringer en Forstaaelse af, hvor vanskeligt det er at naa til faste Resultater, og hvor mange Kræfter man maa sætte ind paa at naa blot et lille Stykke fremad, desto mindre Udsigt er der til, at netop Indbildskhed skulde blive en Grundstemning, og desto mere Mulighed er der for at modarbejde den umodne Indbildskhed, som halvt fordøjet Kundskab let kan medføre.

Der blev sagt af det ærede Medlem, at det ikke just var givet, at Universitets-

folk magtede Opgaven her, et var det, at være Videnskabsmand, et andet at være Lærer, dette er fuldstændig rigtigt, og det har været en Ulykke, at disse to Ting saa tit ere blevne sammenblandede. Men her vil man jo netop gaa ud paa at vælge blandt Videnskabsmændene eller de videnskabelig uddannede Personer saadanne, der tillige have Betingelser som Lærere, og sende dem ud til Befolkningen. Og hvis en udelukkende videnskabelig Syssel maaske vilde sætte Lærerevnen i Fare, saa vil Omgangen med Befolkningen netop være Midlet herimod, Universitetslæreren vil ad den Vej lettere naa at blive Folkelærer, holde op at være stuelærd og lære at omsætte sine Kundskaber og sin Tankegang i Former, hvori enhver kan tilegne sig dem. — En bekendt Universitetslærer, afdøde Professor Heegaard, sagde en Gang til mig: „Enhver Ting, selv den mest videnskabelig sammensatte, skal kunne fremsættes saa klart, at man kan forklare den for en Arbejdsmand, man gaar ned ad Gaden sammen med“. Jo højere op eller jo dybere ned Videnskaben er naaet, desto nærmere er man Løsningen af denne Opgave. Derfor er det den umodne, begyndende, famlende Videnskab, som ikke er i Stand til at fremsætte sine Tanker klart, den udviklede og modne, der er i Stand til at gøre selv de mest omfattende Tanker forstaaelige. Og nu er det, jeg mener, at grundige Videnskabsmænds Samliv med Befolkningen vil give dem et Stød fremad i denne Retning.

Det ærede Medlem kritiserede Feltraabet „objektiv Fremstilling“ og sagde: en objektiv Fremstilling er for det første umulig, for det andet ikke ønskelig. Naa, saa ser jeg ikke nogen Fare ved, at saa bevilger man Pengene til en Fremstilling, der ikke er objektiv. Naar det er bedre, at den ikke er objektiv, det vil sige, at den enkelte Foredragsholder udtaler sit personlige Standpunkt derigennem, saa lad ham gøre det. Selv om objektiv Fremstilling ikke er mulig — jeg tror for Resten, den paa mange Punkter er mulig, f. Eks. overalt, hvor der er Tale om at skildre Naturfænomener og forklare dem, selv paa historiske Omraader tror jeg, det er muligt at lade sin personlige Opfattelse træde tilbage og lade